

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240
факс +380 (44) 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: 0-800-505-240
fax +380 (44) 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua

Банкам України
Незалежній асоціації банків
України

Про особливості здійснення банками валютного нагляду за деякими операціями

Національний банк України (далі – Національний банк) відповідно до статті 66 Закону України “Про банки і банківську діяльність” повідомляє таке.

Національним банком 02 січня 2019 року прийнято ряд нормативно-правових актів нової системи валютного регулювання, яка передбачає зняття частини обмежень відповідно до Закону України “Про валюту і валютні операції”.

Поступове зняття всіх валютних обмежень і перехід до режиму вільного руху капіталу відбуватиметься залежно від темпів поліпшення макроекономічних умов в Україні, а також прийняття низки законів, спрямованих, зокрема, на попередження відпливу капіталу з країни (законопроект щодо протидії BEPS “Про імплементацію Плану протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування”).

Належне виконання банками функцій агента валютного нагляду, зокрема з метою попередження відпливу капіталу з України, також створюватиме сприятливі умови для переходу до наступних етапів лібералізації валютного ринку України.

Враховуючи зазначене, Національний банк звертає увагу на особливості здійснення банками валютного нагляду за здійсненням розрахунків згідно з кредитними договорами/договорами позики, укладеними між резидентами-позичальниками та нерезидентами-кредиторами (далі – кредитний договір з нерезидентом), в умовах скасування з 07 лютого 2019 року вимоги дотримання установленної Національним банком максимальної процентної ставки за такими договорами.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Чурій Олег Євгенович

Сертифікат 3122842E6867E65404000000EF03000062080000

Дійсний до: 29.10.2020 14:20:12

Національний банк України

P/25-0006/2831 від 17.01.2019

Порядок здійснення розрахунків за кредитними договорами з нерезидентами врегульований, зокрема, Положенням про порядок надання банками Національному банку України інформації щодо договорів, які передбачають виконання резидентами боргових зобов'язань перед нерезидентами-кредиторами за залученими резидентами кредитами, позиками¹ (далі – Положення № 6) та Положенням про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції² (далі – Положення № 8).

Відповідно до Положення № 6 впроваджується повідомча процедура, за якою інформація про кредитні договори з нерезидентами надається банками до Національного банку, у тому числі, на підставі звернення резидента до фактичного проведення валютних операцій за такими договорами.

Положення № 8 встановлює обов'язок банків здійснювати додатковий аналіз, зокрема, валютних операцій за кредитними договорами з нерезидентами, щодо яких у банка можуть виникати сумніви з приводу невідповідності вартості зовнішнього залучення за окремим договором кредитування ринковим умовам (далі – індикатор за номером 24).

У разі якщо під час здійснення банком аналізу валютних операцій клієнта за кредитним договором з нерезидентом відповідно до вимог Положення № 8 встановлено наявність індикатора за номером 24, а також є підстави вважати, що будь-який інший учасник валютної операції за відповідним договором є пов'язаною з клієнтом особою, банк має здійснити поглиблений аналіз таких операцій, оскільки наявність двох цих умов одночасно може свідчити про ймовірне залучення коштів та розрахунки, що не пов'язані з реальною господарською діяльністю клієнта, а також підвищує ризики відпливу капіталу з України.

Отже, під час здійснення банками валютного нагляду за кредитними договорами з нерезидентами Національний банк рекомендує таке.

1. Під час здійснення аналізу в частині оцінки відповідності вартості зовнішнього залучення ринковим умовам банк має враховувати дві складові:

базову складову, яка оцінюватиме поточну вартість залучень у відповідній валюті на світовому (місцевому) ринку капіталу (як приклад, LIBOR/облікова ставка центрального банку певної країни тощо);

додаткову різницю, що враховувала би інтегровану оцінку суверенного ризику України (як країни залучення коштів) та індивідуального ризику, пов'язаного з приватним позичальником.

У випадку, якщо інший учасник валютної операції за кредитним договором з нерезидентом є пов'язаною з клієнтом особою, орієнтиром для оцінки відповідності вартості зовнішнього залучення ринковим умовам може бути дохідність за угодами на вторинному ринку з борговими фінансовими

¹ Затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02 січня 2019 року № 6.

² Затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02 січня 2019 року № 8.

інструментами з відповідним строком погашення та у відповідній валюті (наприклад, єврооблігації, випущені урядом України).

Орієнтовні приклади щодо оцінки банком процентної ставки за кредитним договором з нерезидентом зазначені в додатку до цього листа.

2. Національний банк рекомендує інформувати своїх клієнтів про їх звернення в банк до початку розрахунків за кредитним договором з нерезидентом. Оскільки, в протилежному випадку, у банка можуть виникнути питання, сумніви, потреба витребувати у клієнта додаткові документи під час повернення коштів за цим договором. Такі ситуації можуть призвести до непорозумінь з клієнтом, невиконання/несвоєчасного виконання договірних зобов'язань клієнта перед нерезидентом, ускладнення здійснення банком аналізу валютних операцій.

Заступник Голови
Національного банку України

Олег ЧУРІЙ

Пряженцева І.М.
(044)5273033
Селехман М.М.
(044)2301859

Орієнтовні приклади щодо оцінки банком процентної ставки
за кредитним договором з нерезидентом

Приклад 1.

Кредит у доларах США на 3 роки під 15 процентів річних надається позичальнику-резиденту кредитором-нерезидентом, який є пов'язаною особою, розташованою в країні з офшорною юрисдикцією. Дохідність єврооблігацій України з відповідним строком погашення за даними міжнародних інформаційних агенств складає 9,5 процентів річних.

Висновок: можна вважати, що вартість зовнішнього залучення завищена.

Приклад 2.

Кредит у турецьких лірах на 1 рік під 30 процентів річних надається позичальнику-резиденту кредитором-нерезидентом, який не є пов'язаною особою та зареєстрований в європейській країні. Облікова ставка центрального банку цієї європейської країни складає 24 процента річних.

Висновок: можна вважати, що вартість зовнішнього залучення відповідає ринковим умовам, оскільки процентна ставка відрізняється від облікової ставки лише на розмір маржі кредитора для покриття кредитних ризиків.

Приклад 3.

Кредит у доларах США на 1 рік під 20 процентів річних надається позичальнику-резиденту кредитором-нерезидентом на таких умовах: фіксується гривневий еквівалент отриманої суми кредита за офіційним курсом Національного банку України на дату його отримання, через рік повертається еквівалент цієї суми у доларах США за офіційним курсом Національного банку України на дату повернення, а також проценти. Облікова ставка Національного банку України складає 18 процентів річних.

Висновок: можна вважати, що вартість зовнішнього залучення відповідає ринковим умовам, оскільки по суті це гривневий кредит, розрахунки по якому здійснюються в доларах США, тому для орієнтира використовується ставка в гривні (облікова ставка Національного банку України).

Приклад 4.

Резидент розміщує на зовнішньому ринку публічний євробонд з використанням компанії SPV, яка випускає ці облігації, а потім отримані кошти надаються резиденту як кредит від нерезидента.

Висновок: можна вважати, що вартість зовнішнього залучення відповідає ринковим умовам, оскільки має місце публічне розміщення, а вартість зовнішнього залучення визначається через ринкові механізми. Компанія SPV в

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Чурій Олег Євгенович

Сертифікат 3122842E6867E65404000000EF03000062080000

Дійсний до: 29.10.2020 14:20:12

Національний банк України

P/25-0006/2831 від 17.01.2019

цьому разі не може вважатись пов'язаною особою, тому що є елементом інфраструктури для публічного розміщення.